

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

БІОЕТИКА

(назва)

1. Основна інформація про дисципліну

Тип дисципліни: вибіркова

Форма навчання: денна, заочна

Освітній ступінь: бакалавр

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 014.15 Середня освіта (Природничі науки). 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

Освітня програма: Середня освіта: природничі науки. Середня освіта: біологія та здоров'я людини

Рік навчання: 4

Семестр: 7-8

Кількість кредитів (годин): для денної форми 4 (120 год.: 24 - лекції; 24 - семінарські; 72 - самостійна робота); для заочної форми 4 (120 год.: 6 - лекції; 6 - семінарські; 108 - самостійна робота)

Мова викладання: українська

Посилання на курс в онлайн-платформі Moodle: _____

2. Інформація про викладача (викладачів)

ПІБ: Атмажов Іван Дмитрович

Науковий ступінь, вчене звання, посада: к. мед. наук, доцент

Кафедра: технологічної освіти та природничих наук

Робочій e-mail: : Atmazhov@idguonline.net

Години консультацій на кафедрі: понеділок 14.00-15.00

3. Опис та мета дисципліни

Предмет вивчення навчальної дисципліни: моральні проблеми людського суспільства, що виникають у зв'язку із застосуванням сучасних промислових, сільськогосподарських, медичних та інших технологій у різних сферах діяльності людини.

Мета вивчення дисципліни полягає у розкритті поняття «біоетика», у пошуку історичних коренів даної науки та у визначенні основних зasad біоетики. Також дана дисципліна займається дослідженням зміни стану здоров'я людей; прагне знайти умови гармонійного розвитку людини як цілісної особистості з трьома компонентами: тілесним, душевним та духовним; намагається зберегти кожне людське життя від моменту запліднення до природної смерті; висвітлює проблеми генної інженерії та біотехнологій з погляду біобезпеки. Формування у студентів моральних цінностей щодо людського життя, пошани до іншої людини.

Передумови для вивчення дисципліни - оволодіння фаховими компетентностями, що формуються під час вивчення професійних навчальних дисциплін.

Міждисциплінарні зв'язки Основи філософських знань, педагогіка, психологія, вступ до спеціальності з основами наукових досліджень, біологія, зоологія, ботаніка, анатомія та фізіологія людини, культурологія, історія, правознавство, соціологія, валеологія.

4. Результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

Знати: основні засади біоетики, сучасні біоетичні проблеми та шляхи їх вирішення.

Вміти: вільно володіти теоретичним матеріалом; вести дискусії щодо різних біоетичних проблем; застосовувати морально-етичні та фахові норми в професійній діяльності; аналізувати передконфліктні і конфліктні ситуації та розв'язувати їх; демонструвати володіння морально-етичними принципами ставлення до живої людини, її тіла як об'єкта анатомічного та клінічного дослідження.

Комуникація: використовувати набуті знання при веденні наукових дискусій з питань біоетики; формування спрямованості на пропаганду біоетичних знань щодо ставлення до життя інших людей; виявляти повагу до різноманітних національних уподобань, співпрацювати з носіями різних історичних і культурних цінностей; створювати умови для комунікації із представниками наукових, громадських, релігійних і національно-культурних організацій.

Автономність та відповідальність: виконувати індивідуальні науково-дослідні завдання з відповідної проблематики, виявляти самостійність і соціальну відповідальність при виконанні функціональних обов'язків та екологічного спрямування життєвої траєкторії.

5. Структура дисципліни

Для денної форми

Тема № 1. Система біобезпеки в Україні: предмет, поняття, принципи, напрямки формування та функціонування; біологічна небезпека, біологічний ризик, біологічний тероризм, біологічна зброя. Біоетика: предмет, поняття.

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> Поняття «біобезпека». Предмет вивчення біобезпеки. Принципи біобезпеки. Поняття «біоетика». Предмет вивчення біоетики. Напрямки формування та функціонування біобезпеки. 	<ol style="list-style-type: none"> Основи біоетики та біобезпеки : навчальний посібник для студентів закладів вищої медичної освіти / В. М. Бобирьов, В. М. Дворник, Т. О. Дев'яткіна та ін. - Вінниця : Нова Книга, 2020. - 243 с. Терешкевич Г. Т. Основи біоетики та біобезпеки: підручник. Тернопіль: ТДМУ, 2018. 400 с. Білоконь С. В. Основи біоетики та біобезпеки: навчальний посібник / С. В. Білоконь – Одеса: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2017. – 155 с. Біоетика: Методичні вказівки для практичних занять URL: https://new.meduniv.lviv.ua/uploads/repository/kaf/kaf_ukrlang_bioetyka/bioetyka_metodichnyj_posibnyk_z_aochna_forma_farm.pdf (дата звернення: 06.01.2023)
<p>Семінарське заняття (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> Система біобезпеки в Україні: предмет, поняття, принципи, напрямки формування та функціонування. Поняття «біоетика» та предмет її вивчення. Біологічна небезпека, біологічний ризик. Біологічний тероризм. Біологічна зброя. 	
<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Записати у власний словник терміни: біологічна небезпека, біологічний ризик, біологічний тероризм, біологічна зброя.</p> <p>Терміни виконання: до завершення теоретичного навчання (тиждень).</p>	<p>Поняття про біологічну небезпеку, біологічний тероризм та біологічний захист URL: https://www.youtube.com/watch?v=2FQ6YPxTPS0 (дата звернення: 06.01.2023)</p>

Тема № 2. Біобезпека роботи в лабораторіях.

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правила біобезпеки в клініко-діагностичних лабораторіях. 2. Правила біобезпеки в біохімічних лабораторіях. 3. Правила біобезпеки в цитологічних лабораторіях. 4. Правила біобезпеки в мікробіологічних лабораторіях. 5. Правила біобезпеки в імунологічних лабораторіях. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Голубнича В. М. Біобезпека та біозахист у біологічних лабораторіях 1-го та 2-го рівнів біобезпеки : монографія / В. М. Голубнича, М. В. Погорєлов, В. В. Корнієнко. – Суми : Сумський державний університет, 2016. – 123 с. 2. Безпека життєдіяльності, основи охорони праці: навч. посіб./О.П. Яворовський, В.М. Шевцова, В.І. Зенкіна та ін. за заг. ред.. О.П. Яворовського.- К.: ВСВ «Медицина», 2015.-288с. 3. Білоконь С. В. Основи біоетики та біобезпеки: навчальний посібник / С. В. Білоконь – Одеса: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2017. – 155 с. 4. Правила влаштування і безпеки роботи в лабораторіях (відділах, відділеннях) мікробіологічного профілю URL: http://opcb.kpi.ua/wp-content/uploads/2014/11.pdf (дата звернення: 10.01.2023)
<p>Семінарське заняття (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Види лабораторій. 2. Загальні правила техніки безпеки в лабораторіях. 3. Правила біобезпеки в клініко-діагностичних лабораторіях. 4. Правила біобезпеки в біохімічних лабораторіях. 5. Правила біобезпеки в цитологічних лабораторіях. 6. Правила біобезпеки в мікробіологічних лабораторіях. 7. Правила біобезпеки в імунологічних лабораторіях. 	
<p>Завдання для самостійної роботи: Підготувати доповідь (3 стор.) на тему: «Біобезпека роботи в лабораторіях» Терміни виконання: до завершення теоретичного навчання (тижень).</p>	<p>Біобезпека та охорона праці URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/46695/1/BmET-2021-5_p52-58.pdf (дата звернення: 10.01.2023)</p>

Тема № 3 Сучасна біотехнологія, генна інженерія. Історія розвитку біотехнологій та генної інженерії. Роль спадковості та мінливості в еволюції живої природи. Генетично модифіковані організми, їхнє науково-практичне значення.

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні відомості про біотехнологію. 2. Основні відомості про генну інженерію. 3. Спадковість і мінливість живої природи. 4. Генетично модифіковані організми. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Генетично-модифіковані організми: ризики, міфи та реальність / Ковальова О. М., Ащеурова Т. В., Іванченко С. В., Гончаръ О. В. // Матеріали конференції «Біоетика та біобезпека: мультидисциплінарні аспекти», Харків. – 2017. – С. 70-72. 2. Біотехнологія : навч. посіб. / О. О. Воронкова та ін. Дніпро : Ліра, 2018. Т. 1. 200 с. 3. Мельничук М. Д., Кляченко О. Л., Коломієць Ю. В. Біоінженерія. К.: ЦП «Компрінт», 2015. 550 с.
<p>Семінарське заняття (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сучасна біотехнологія. 2. Сучасна генна інженерія. 3. Короткі відомості про історію розвитку біотехнологій та генної інженерії. 4. Роль спадковості та мінливості в еволюції живої природи. 5. Науково-практичне значення ГМО. 	

	<p>4. ГМО – перспективне досягнення науки чи потенційна небезпека URL: https://www.bsmu.edu.ua/blog/1252-gmos/ (дата звернення: 10.01.2023)</p>
<p>Завдання для самостійної роботи: Підготувати доповідь (3 стор.) на одну із запропонованих тем:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Історія розвитку біотехнології.» 2. «Історія розвитку генної інженерії.» 3. «Історія створення генетично модифікованих організмів.» <p>Терміни виконання: до завершення теоретичного навчання (тиждень).</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історія розвитку біотехнології URL: https://sites.google.com/site/biotechnologiya/biblioteka/istoria-rozvitku-biotehnologii (дата звернення: 10.01.2023) 2. Проблеми та перспективи генної інженерії URL: https://osvita.ua/vnz/reports/biolog/2653_1/ (дата звернення: 10.01.2023) 3. Історія виникнення генетично-модифікованих організмів URL: http://vinmedlib.org.ua/home/info-dajdzhest/39-8-kvitnya-mizhnarodnij-den-dij-proti-gmo/115-istoriya-viniknennya-genetichno-modifikovanikh-organizmiv (дата звернення: 10.01.2023)

Тема № 4 Здобутки та ризики генної інженерії людини.

Перелік питань/завдань, що виносиТЬся на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Генна інженерія людини. 2. Здобутки генної інженерії людини. 3. Ризики генної інженерії людини. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Шапран Ю.П. Біотехнологія, генна інженерія: навч.- метод. посіб. Переяслав-Хмельницький (Київ.обл.): Домбровська Я., 2019. 132 с.
<p>Семінарське заняття (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Здобутки генної інженерії людини. 2. Ризики генної інженерії людини. 	<ol style="list-style-type: none"> 2. Білоконь С. В. Основи біоетики та біобезпеки: навчальний посібник / С. В. Білоконь – Одеса: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2017. – 155 с.
<p>Завдання для самостійної роботи: <i>Зробити порівняльну таблицю здобутків та ризиків генної інженерії.</i> Терміни виконання: до завершення теоретичного навчання (тиждень).</p>	<ol style="list-style-type: none"> 3. Генна інженерія людини досягнення та ризики Біоетичні проблеми сучасної медицини URL: https://naurok.com.ua/genna-inzheneriya-lyudini-dosyagnenna-ta-riziki-bioetichni-problemi-suchasno-medicini-184524.html (дата звернення: 10.01.2023) 4. Проблеми та перспективи генної інженерії URL: https://osvita.ua/vnz/reports/biolog/26531/ (дата звернення: 10.01.2023)

Тема № 5 Біологічні та медичні ризики використання генетично модифікованих рослин та отриманих з них продуктів харчування.

Перелік питань/завдань, що виносиТЬся на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
---	--

<p>Лекція (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Генетично модифіковані рослини. 2. Продукти харчування, отримані з генетично модифікованих рослин. 3. Біологічні ризики використання генетично модифікованих рослин. 4. Медичні ризики використання генетично модифікованих рослин. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Шапран Ю.П. Біотехнологія, генна інженерія: навч.- метод. посіб. Переяслав-Хмельницький (Київ.обл.): Домбровська Я., 2019. 132 с. 2. Крупицька Л. О. Розробка технології синбіотичних біологічно активних добавок : автореф. дис. на здоб. наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 03.00.20 "Біотехнологія" / Крупицька Лариса Олександрівна ; МОН України, Одеська нац. акад. харчових технологій. – Одеса, 2018. – 24 с. 3. Харчова біотехнологія: підручник / Т. П. Пирог, М. М. Антонюк, О. І. Скроцька, Н. Ф. Кігель. К.: Вид. Ліра-К, 2016. 426 с. 4. Генетично-модифіковані сорти рослин та порядок їх використання в Україні URL: https://www.rivneprod.gov.ua/2019/08/13/genetichno-modyifikovani-sorty-roslyn-ta-poryadok-yih-vykorystannya-v-ukrayini/ (дата звернення: 10.01.2023) 5. Генетично-модифіковані організми і харчування населення: URL: http://medved.kiev.ua/web_journals/arhiv/nutrition/2009/1-2_09/str35.pdf (дата звернення: 10.01.2023)
<p>Семінарське заняття (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Види генетично модифікованих рослин. 2. Продукти харчування, які можна отримати з генетично модифікованих рослин. 3. Біологічні та медичні ризики використання генетично модифікованих рослин та отриманих з них продуктів харчування. 4. Можливі шкідливі чи позитивні наслідки від вживання людиною та тваринами продуктів харчування, отриманих з генетично модифікованих рослин. <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p><i>Підготувати реферат (обсягом 15 стор.) на тему «Генетично модифіковані рослини та отримані з них продукти харчування.»</i></p> <p>Терміни виконання: до завершення теоретичного навчання (тиждень).</p>	

Тема № 6 Етичні аспекти та правове регулювання використання генетично модифікованих організмів.

Перелік питань/завдань, що виносиТЬся на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проблеми використання генетично модифікованих організмів. 2. Етичні аспекти використання генетично модифікованих організмів. 3. Правове регулювання використання генетично модифікованих організмів. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Шапран Ю.П. Біотехнологія, генна інженерія: навч.- метод. посіб. Переяслав-Хмельницький (Київ.обл.): Домбровська Я., 2019. 132 с. 2. Закон України: Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів. - № 1103-V від 31 травня 2007 року, м. Київ /Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2007, №35, ст.484;(Із змінами, внесеними згідно із Законом № 1804-VI (1804-17) від 19.01.2010, ВВР, 2010, № 9, ст.90) 3. Наказ МОЗ України від 23.09.2009 р. №690 «Про затвердження Порядку проведення клінічних випробувань лікарських засобів та експертизи матеріалів клінічних випробувань і Типового положення про комісії з питань етики». 4. Використання генетично-модифікованих організмів у сільськогосподарському виробництві: інформаційно-правовий
<p>Семінарське заняття (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Етичні аспекти використання генетично модифікованих організмів. 2. Правове регулювання використання генетично модифікованих організмів. 3. Документи, у яких відображено правове регулювання використання генетично модифікованих організмів. 	
<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p><i>Знайти документи, пов'язані з правовим регулюванням використання генетично модифікованих організмів.</i></p> <p>Терміни виконання: до завершення теоретичного навчання (тиждень).</p>	

	аспект URL: http://ippi.org.ua/sites/default/files/11bsii_pa.pdf (дата звернення: 10.01.2023)
--	---

Тема № 7 Історія виникнення, соціокультурні, філософські, наукові та законодавчі засади біоетики. Зміст та основні поняття біоетики та нооетики. Біоетика як сучасна медична етика. Міжнародні документи з питань біоетики та прав людини. Біоетика та сучасні біомедичні технології.

Тема № 8 Біоетика як світогляд. Глобальна біоетика та нооетика, їхні філософські засади, цінності та принципи. Екологічна етика - складова глобальної біоетики та нооетики.

Теоретико-методологічне обґрунтування прав природи. Спільний світ людей та інших живих істот.

Перелік питань/завдань, що виносиТЬся на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Біоетика як світогляд. 2. Принципи глобальної біоетики та нооетики. 3. Екологічна етика. 4. Співіснування людини та інших живих істот. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Екологічна етика: тексти лекцій для студентів небіологічних спеціальностей : навчально-методичний посібник / С. В. Пасічник, Г. М. Лисенко, Б. Ю. Кедров, О. С. Вобленко. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. – 61 с. 2. Екологічна етика : навчальний посібник / В.С. Борейко , О.М. Шуміло, В.В. Шеховцов, О.О. Шуміло; за заг. ред. О.М. Шуміла. – Харків : Право, 2015. – 304 с. 3. Філософсько-світоглядні засади біоетики URL: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:aTJ66NKQqsUJ:www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/bioetica/kulinichenko.htm&cd=2&hl=ru&ct=clnk&gl=ua (дата звернення: 10.01.2023)
<p>Семінарське заняття (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Біоетика як світогляд. 2. Філософські засади, цінності та принципи глобальної біоетики та нооетики. 3. Екологічна етика як складова глобальної біоетики та нооетики. 4. Теоретико-методологічне обґрунтування прав природи. 5. Обґрунтування співіснування людини та інших живих істот. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Права природи URL: https://pidru4niki.com/84268/ekologiya/moralni_agenti_moralni_partneri (дата звернення: 11.01.2023)
<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Скласти схему «Права природи»</p> <p>Терміни виконання: до завершення теоретичного навчання (тиждень).</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Права природи URL: https://pidru4niki.com/84268/ekologiya/moralni_agenti_moralni_partneri (дата звернення: 11.01.2023)

Тема № 9 Етико-правові аспекти початку та закінчення життя людини. Біоетичні, психологічні та духовні проблеми надання паліативної допомоги. Цінність людського життя у контексті біоетики та християнської етики.

Перелік питань/завдань, що виносиТЬся на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Етико-правові аспекти початку та закінчення життя людини. 2. Поняття «паліативна допомога». 3. Проблеми паліативної допомоги. 4. Людське життя як найвища цінність. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Robin G. Christian Ethics: The Basics. – London; New York: Routledge, 2020. – 192 p. 2. Бендик М., Гнатів І., Огірко О. Християнська етика. – Львів, 2018. 3. Сіданіч І.Л. Християнська педагогіка. – Київ, 2018. 4. Терешкевич Г. Т. Основи біоетики та біобезпеки: підручник. Тернопіль: ТДМУ, 2018. 400 с. 5. Паліативна допомога URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%BF%D0%BB%D1%96%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%BA%D0%B4%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D0%B3%D0%B0 (дата звернення: 11.01.2023) 6. Етико-правові аспекти початку та закінчення життя людини. Біоетичні, психологічні та духовні проблеми надання паліативної допомоги. Цінність
<p>Семінарське заняття (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Етико-правові аспекти початку та закінчення життя людини. 2. Біоетичні, психологічні та духовні проблеми надання паліативної допомоги. 3. Цінність людського життя у контексті біоетики. 4. Християнська етика про цінність людського життя. 	

	<p>людського життя у контексті біоетики та християнської етики. Біоетична модель здоров'я</p> <p>URL: https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:4flbhgzMSp4J:https://resource.odmu.edu.ua/chair/download/128620/edpkmP7uI6uMwqLoW1ziIw (дата звернення: 11.01.2023)</p>
<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Зробити повідомлення (3 стор.) на тему «Паліативна допомога»</p> <p>Терміни виконання: до завершення теоретичного навчання (тиждень).</p>	<p>Паліативна допомога — що це таке? URL: https://socialdata.org.ua/paliativna-dopomoga-shho-ce/ (дата звернення: 11.01.2023)</p>

Тема № 10 Цінності та принципи європейської біоетики. Впровадження принципів біоетики в медичну практику в Україні. Етичний кодекс українського лікаря. Взаємозв'язок загальнолюдських цінностей, цінностей науки, моральних теорій, принципів біоетики у вирішенні моральних дилем практичної медицини. Біоетична модель здоров'я.

Перелік питань/завдань, що виносиТЬся на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> Основні засади європейської біоетики. Шляхи впровадження принципів біоетики в медичну практику в Україні. Біоетична модель здоров'я. 	<ol style="list-style-type: none"> Основи біоетики та біобезпеки : навчальний посібник для студентів закладів вищої медичної освіти / В. М. Бобирьов, В. М. Дворник, Т. О. Дев'яткіна та ін. - Вінниця : Нова Книга, 2020. - 243 с. Білоконь С. В. Основи біоетики та біобезпеки: навчальний посібник / С. В. Білоконь – Одеса: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2017. – 155 с. Біоетичні принципи та механізми регулювання медико-біологічних досліджень URL: http://protox.medved.kiev.ua/index.php/ua/categories/problems-articles/item/347-bioethical-principles-and-mechanisms-of-biomedical-research (дата звернення: 11.01.2023) Етичний кодекс лікаря України URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001748-09#Text (дата звернення: 11.01.2023)
<p>Семінарське заняття (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> Цінності та принципи європейської біоетики. Етичний кодекс українського лікаря. Довести взаємозв'язок загальнолюдських цінностей, цінностей науки, моральних теорій, принципів біоетики у вирішенні моральних дилем практичної медицини. Біоетична модель здоров'я. 	
<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Підготувати доповідь (3 стор.) на тему «Біоетична модель здоров'я»</p> <p>Терміни виконання: до завершення теоретичного навчання (тиждень).</p>	<p>Моделі біоетики URL: https://pidru4niki.com/1992040137534/meditsina/_etiko-pravovi_zasadi_medichnayi_farmatsevtichnoyi_diyalnosti (дата звернення: 11.01.2023)</p>

Тема № 11 Етико-правові норми та вимоги при проведенні клінічних та доклінічних досліджень. Права учасників клінічних досліджень. Етико-правові аспекти роботи з експериментальними тваринами. Етичний кодекс вченого України.

Перелік питань/завдань, що виносиТЬся на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
--	---

Лекція (2 год.): 1. Види доклінічних та клінічних досліджень. 2. Права учасників клінічних досліджень. 3. Етико-правові проблеми роботи з експериментальними тваринами.	1. Білоконь С. В. Основи біоетики та біобезпеки: навчальний посібник / С. В. Білоконь – Одеса: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2017. – 155 с. 2. Етичний кодекс вченого України URL: https://www.znu.edu.ua/etichnyj-kodex-uchenogo-Ukrainy.pdf (дата звернення: 12.01.2023) 3. Біоетичні принципи та механізми регулювання медико-біологічних досліджень URL: http://protox.medved.kiev.ua/index.php/ua/categories/problems-articles/item/347-bioethical-principles-and-mechanisms-of-biomedical-research (дата звернення: 11.01.2023)
Семінарське заняття (2 год.): 1. Етико-правові норми та вимоги при проведенні клінічних та доклінічних досліджень. 2. Права учасників клінічних досліджень. 3. Етико-правові аспекти роботи з експериментальними тваринами. 4. Етичний кодекс вченого України.	2. 3. 4.
Завдання для самостійної роботи: Повідомлення (3 стор.) на тему «Етико-правові аспекти роботи з експериментальними тваринами.»	3.
Терміни виконання: до завершення теоретичного навчання (тиждень).	4.

Тема № 12 Біоетична експертиза наукових проектів. Комітети з етики: історія створення, методи організації, роль в етико-правовому регулюванні клінічних досліджень. Інформована згода на участь у клінічних дослідженнях як реалізація принципу поваги до автономії та гідності пацієнта. Структура та зміст «Форми інформованої згоди».

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Важливість біоетичної експертизи наукових проектів. 2. Комітети з етики. 3. Принцип поваги до автономії та гідності пацієнта. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основи біоетики та біобезпеки : навчальний посібник для студентів закладів вищої медичної освіти / В. М. Бобирьов, В. М. Дворник, Т. О. Дев'яткіна та ін. - Вінниця : Нова Книга, 2020. - 243 с. 2. Білоконь С. В. Основи біоетики та біобезпеки: навчальний посібник / С. В. Білоконь – Одеса: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2017. – 155 с.
Семінарське заняття (2 год.):	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історія створення комітетів з етики. 2. Методи організації комітетів з етики. 3. Роль комітетів з етики в етико-правовому регулюванні клінічних досліджень. 4. Структура та зміст «Форми інформованої згоди».

<p>Завдання для самостійної роботи: Підготувати доповідь (3 стор.) на тему «Форми інформованої згоди»</p> <p>Терміни виконання: до завершення теоретичного навчання (тиждень).</p>	<p>https://osvita.ua/vnz/reports/culture/11216/ (дата звернення: 12.01.2023)</p> <p>4. Етичні комітети: історія створення, основні напрямки та проблеми діяльності URL: http://um.co.ua/9/9-17/9-175301.html (дата звернення: 12.01.2023)</p> <p>5. Форми вираження інформованої згоди URL: https://pidru4niki.com/12800528/pravo/formi_virazhennya_informovanoyi_zgodi (дата звернення: 12.01.2023)</p>
---	--

Для заочної форми

Тема № 1. Система біобезпеки в Україні: предмет, поняття, принципи, напрямки формування та функціонування; біологічна небезпека, біологічний ризик, біологічний тероризм, біологічна зброя. Біоетика: предмет, поняття.

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття «біобезпека». 2. Предмет вивчення біобезпеки. 3. Принципи біобезпеки. 4. Поняття «біоетика». 5. Предмет вивчення біоетики. 6. Напрямки формування та функціонування біобезпеки. <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p><i>Опрацювати теми (конспект)</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Система біобезпеки в Україні: предмет, поняття, принципи, напрямки формування та функціонування. 2. Поняття «біоетика» та предмет її вивчення. 3. Біологічна небезпека, біологічний ризик. 4. Біологічний тероризм. 5. Біологічна зброя. <p>Записати у власний словник терміни: біологічна небезпека, біологічний ризик, біологічний тероризм, біологічна зброя.</p> <p><i>Підготувати презентацію (15-20 слайдів) за даною темою.</i></p> <p><i>Терміни виконання:</i> до завершення теоретичного навчання (тиждень).</p>	<p>1. Основи біоетики та біобезпеки : навчальний посібник для студентів закладів вищої медичної освіти / В. М. Бобирьов, В. М. Дворник, Т. О. Дев'яткіна та ін. - Вінниця : Нова Книга, 2020. - 243 с.</p> <p>2. Терешкевич Г. Т. Основи біоетики та біобезпеки: підручник. Тернопіль: ТДМУ, 2018. 400 с.</p> <p>3. Білоконь С. В. Основи біоетики та біобезпеки: навчальний посібник / С. В. Білоконь – Одеса: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2017. – 155 с.</p> <p>4. Біоетика: Методичні вказівки для практичних занять URL: https://new.meduni.v.lviv.ua/uploads/repository/kaf/kaf_ukrlangbioetyka/bioetyka_metodychnyj_posibnyk_zaochna_forma_farm.pdf (дата звернення: 06.01.2023)</p> <p>5. Поняття про біологічну небезпеку, біологічний тероризм та біологічний захист URL: https://www.youtube.com/watch?v=2FQ6YPxTPs0 (дата звернення: 06.01.2023)</p>

Тема № 2. Біобезпека роботи в лабораторіях.

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p><i>Опрацювати теми (конспект)</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Види лабораторій. 2. Загальні правила техніки безпеки в 	<p>1. Голубничі В. М. Біобезпека та біозахист у біологічних лабораторіях 1-го та 2-го рівнів біобезпеки : монографія / В. М. Голубничі, М. В. Погорєлов, В. В.</p>

<p>лабораторіях.</p> <p>3. Правила біобезпеки в клініко-діагностичних лабораторіях.</p> <p>4. Правила біобезпеки в біохімічних лабораторіях.</p> <p>5. Правила біобезпеки в цитологічних лабораторіях.</p> <p>6. Правила біобезпеки в мікробіологічних лабораторіях.</p> <p>7. Правила біобезпеки в імунологічних лабораторіях.</p> <p>Підготувати доповідь (3 стор.) на тему: «Біобезпека роботи в лабораторіях»</p> <p>Терміни виконання: до завершення теоретичного навчання (тиждень).</p>	<p>Корнієнко. – Суми : Сумський державний університет, 2016. – 123 с.</p> <p>2. Безпека життєдіяльності, основи охорони праці: навч. посіб./О.П. Яворовський, В.М. Шевцова, В.І. Зенкіна та ін. за заг. ред.. О.П. Яворовського.- К.: ВСВ «Медицина», 2015.-288с.</p> <p>3. Білоконь С. В. Основи біоетики та біобезпеки: навчальний посібник / С. В. Білоконь – Одеса: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2017. – 155 с.</p> <p>4. Правила влаштування і безпеки роботи в лабораторіях (відділах, відділеннях) мікробіологічного профілю URL: http://opcb.kpi.ua/wp-content/uploads/2014/11.pdf (дата звернення: 10.01.2023)</p> <p>5. Біобезпека та охорона праці URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/46695/1/BmET-2021-5_p52-58.pdf (дата звернення: 10.01.2023)</p>
--	---

Тема № 3 Сучасна біотехнологія, генна інженерія. Історія розвитку біотехнології та генної інженерії. Роль спадковості та мінливості в еволюції живої природи. Генетично модифіковані організми, їхнє науково-практичне значення.

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> Основні відомості про біотехнологію. Основні відомості про генну інженерію. Спадковість і мінливість живої природи. Генетично модифіковані організми. <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p><i>Опрацювати теми (конспект):</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Сучасна біотехнологія. Сучасна генна інженерія. Короткі відомості про історію розвитку біотехнології та генної інженерії. Роль спадковості та мінливості в еволюції живої природи. Науково-практичне значення ГМО. <p>Підготувати доповідь (3 стор.) на одну із запропонованих тем:</p> <ol style="list-style-type: none"> «Історія розвитку біотехнології.» «Історія розвитку генної інженерії.» «Історія створення генетично модифікованих організмів.» <p>Терміни виконання: до завершення теоретичного навчання (тиждень).</p>	<ol style="list-style-type: none"> Генетично-модифіковані організми: ризики, міфи та реальність / Ковальова О. М., Ащеулова Т. В., Іванченко С. В., Гончар О. В. // Матеріали конференції «Біоетика та біобезпека: мультидисциплінарні аспекти», Харків. – 2017. – С. 70-72. Біотехнологія : навч. посіб. / О. О. Воронкова та ін. Дніпро : Ліра, 2018. Т. 1. 200 с. Мельничук М. Д., Кляченко О. Л., Коломієць Ю. В. Біоінженерія. К.: ЦП «Компрінт», 2015. 550 с. ГМО – перспективне досягнення науки чи потенційна небезпека URL: https://www.bsmu.edu.ua/blog/1252-gmos/ (дата звернення: 10.01.2023) Історія розвитку біотехнології URL: https://sites.google.com/site/biotechnologiya/biblioteka/istoriya-rozvitu-biotehnologii (дата звернення: 10.01.2023) Проблеми та перспективи генної інженерії URL:https://osvita.ua/vnz/reports/biolog/2653_1/ (дата звернення: 10.01.2023) Історія виникнення генетично-модифікованих організмів URL:

	http://vinmedlib.org.ua/home/info-dajdzhest/39-8-kvitnya-mizhnarodnij-den-dij-proti-gmo/115-istoriya-viniknennyay-genetichno-modifikovanikh-organizmov (дата звернення: 10.01.2023)
--	--

Тема № 4 Здобутки та ризики генної інженерії людини.

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Опрацюйте теми (конспект):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Генна інженерія людини. 2. Здобутки генної інженерії людини. 3. Ризики генної інженерії людини. <p>Зробити порівняльну таблицю здобутків та ризиків генної інженерії.</p> <p>Підготувати презентацію (15-20 слайдів) за даною темою.</p> <p>Терміни виконання: до завершення теоретичного навчання (тиждень).</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Шапран Ю.П. Біотехнологія, генна інженерія: навч.- метод. посіб. Переяслав-Хмельницький (Київ.обл.): Домбровська Я., 2019. 132 с. 2. Білоконь С. В. Основи біоетики та біобезпеки: навчальний посібник / С. В. Білоконь – Одеса: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2017. – 155 с. 3. Генна інженерія людини досягнення та ризики Біоетичні проблеми сучасної медицини URL: https://naurok.com.ua/genna-inzheneriya-lyudini-dosyagnenya-ta-riziki-bioetichni-problemi-suchasno-medicini-184524.html (дата звернення: 10.01.2023) 4. Проблеми та перспективи генної інженерії URL:https://osvita.ua/vnz/reports/biolog/265_31/ (дата звернення: 10.01.2023)

Тема № 5 Біологічні та медичні ризики використання генетично модифікованих рослин та отриманих з них продуктів харчування.

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Генетично модифіковані рослини. 2. Продукти харчування, отримані з генетично модифікованих рослин. 3. Біологічні ризики використання генетично модифікованих рослин. 4. Медичні ризики використання генетично модифікованих рослин. <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Опрацюйте теми(конспект):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Види генетично модифікованих рослин. 2. Продукти харчування, які можна отримати з генетично модифікованих рослин. 3. Біологічні та медичні ризики використання генетично модифікованих рослин та отриманих з них продуктів харчування. 4. Можливі шкідливі чи позитивні 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Шапран Ю.П. Біотехнологія, генна інженерія: навч.- метод. посіб. Переяслав-Хмельницький (Київ.обл.): Домбровська Я., 2019. 132 с. 2. Крупицька Л. О. Розробка технології синбіотичних біологічно активних добавок : автореф. дис. на здоб. наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 03.00.20 "Біотехнологія" / Крупицька Лариса Олександрівна ; МОН України, Одеська нац. акад. харчових технологій. – Одеса, 2018. – 24 с. 3. Харчова біотехнологія: підручник / Т. П. Пирог, М. М. Антонюк, О. І. Скроцька, Н. Ф. Кігель. К.: Вид. Ліра-К, 2016. 426 с. 4. Генетично-модифіковані сорти рослин та порядок їх використання в Україні URL: https://www.rivneprod.gov.ua/2019/08/13/genetichno-modyfikovani-sorty-roslyn-ta-poryadok-yih-vykorystannya-v-ukrayini/

<p>наслідки від вживання людиною та тваринами продуктів харчування, отриманих з генетично модифікованих рослин.</p> <p><i>Підготувати реферат (обсягом 15 стор.) на тему «Генетично модифіковані рослини та отримані з них продукти харчування.»</i></p> <p><i>Терміни виконання: до завершення теоретичного навчання (тиждень).</i></p>	<p>(дата звернення: 10.01.2023)</p> <p>5. Генетично-модифіковані організми і харчування населення: URL: http://medved.kiev.ua/web_journals/arhiv/nutrition/2009/1-2_09/str35.pdf (дата звернення: 10.01.2023)</p>
--	--

Тема № 6 Етичні аспекти та правове регулювання використання генетично модифікованих організмів.

Перелік питань/завдань, що виносиТЬся на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Семінарське заняття (1 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Етичні аспекти використання генетично модифікованих організмів. 2. Правове регулювання використання генетично модифікованих організмів. 3. Документи, у яких відображеноЕ правове регулювання використання генетично модифікованих організмів. <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Опрацювати теми (конспект):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проблеми використання генетично модифікованих організмів. 2. Етичні аспекти використання генетично модифікованих організмів. 3. Правове регулювання використання генетично модифікованих організмів. <p>Знайти документи, пов'язані з правовим регулюванням використання генетично модифікованих організмів.</p> <p>Терміни виконання: до завершення теоретичного навчання (тиждень).</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Шапран Ю.П. Біотехнологія, генна інженерія: навч.- метод. посіб. Переяслав-Хмельницький (Київ.обл.): Домбровська Я., 2019. 132 с. 2. Закон України: Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів. - № 1103-V від 31 травня 2007 року, м. Київ /Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2007, №35, ст.484;(Із змінами, внесеними згідно із Законом № 1804-VI (1804-17) від 19.01.2010, ВВР, 2010, № 9, ст.90) 3. Наказ МОЗ України від 23.09.2009 р. №690 «Про затвердження Порядку проведення клінічних випробувань лікарських засобів та експертизи матеріалів клінічних випробувань і Типового положення про комісії з питань етики». 4. Використання генетично-модифікованих організмів у сільськогосподарському виробництві: інформаційно-правовий аспект URL:http://ippi.org.ua/sites/default/files/11bsii_pa.pdf (дата звернення: 10.01.2023)

Тема № 7 Історія виникнення, соціокультурні, філософські, наукові та законодавчі засади біоетики. Зміст та основні поняття біоетики та нооетики. Біоетика як сучасна медична етика. Міжнародні документи з питань біоетики та прав людини. Біоетика та сучасні біомедичні технології.

Перелік питань/завдань, що виносиТЬся на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Семінарське заняття (1 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія виникнення біоетики. 2. Основні соціокультурні, філософські, наукові та законодавчі засади біоетики. 3. Біоетика як наука. 4. Нооетика як наука. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Терешкевич Г. Т. Основи біоетики та біобезпеки: підручник. Тернопіль: ТДМУ, 2018. 400 с. 2. Білоконь С. В. Основи біоетики та біобезпеки: навчальний посібник / С. В.

<p>5. Біоетика як сучасна медична етика. 6. Міжнародні документи з питань біоетики та прав людини. 7. Біоетика та сучасні біомедичні технології</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Опрацювати теми (конспект):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні соціокультурні, філософські, наукові та законодавчі засади біоетики. 2. Зміст та основні поняття біоетики. 3. Зміст та основні поняття нооетики. 4. Головні міжнародні документи з питань біоетики та прав людини. 5. Сучасні біомедичні технології. <p>Підготувати доповідь (3 стор.) на одну з тем:</p> <p>«Історія виникнення біоетики» «Соціокультурні засади біоетики» «Філософські засади біоетики» «Наукові засади біоетики» «Законодавчі засади біоетики»</p> <p>Терміни виконання: до завершення теоретичного навчання (тиждень).</p>	<p>Білоконь – Одеса: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2017. – 155 с.</p> <p>3. Філософсько-світоглядні засади біоетики URL: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:aTJ66NKQqsUJ.www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/bioetica/kulinichenko.htm&cd=2&hl=ru&ct=clnk&gl=ua (дата звернення: 10.01.2023)</p> <p>4. Нооетика як наукова галузь, її складові та історія становлення URL: https://core.ac.uk/reader/12087291 (дата звернення: 10.01.2023)</p> <p>5. Сучасні біоетичні аспекти і міжнародне право URL: http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/6954/1/2017_2_58-4_296-299.pdf (дата звернення: 11.01.2023)</p> <p>6. Історія становлення біоетики URL: https://pidru4niki.com/10570116/etika_ta_estetika/bioetika (дата звернення: 11.01.2023)</p> <p>7. Основні принципи сучасної біоетики URL: http://znc.com.ua/ukr/publ/periodic/shpp/2005/1/p152.php (дата звернення: 11.01.2023)</p> <p>8. Теоретико-методологічні засади біоетики URL: https://new.meduniv.lviv.ua/uploads/repository/kaf/kaf_ukrlang/08.%D0%97%D0%B0%D0%BE%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D0%20%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F/bioetyka/bioetyka_1_tema_prezentatsiya.pdf (дата звернення: 11.01.2023)</p>
---	--

Тема № 8 Біоетика як світогляд. Глобальна біоетика та нооетика, їхні філософські засади, цінності та принципи. Екологічна етика - складова глобальної біоетики та нооетики. Теоретико-методологічне обґрунтування прав природи. Спільний світ людей та інших живих істот.

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Семінарське заняття (1 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Біоетика як світогляд. 2. Філософські засади, цінності та принципи глобальної біоетики та нооетики. 3. Екологічна етика як складова глобальної біоетики та нооетики. 4. Теоретико-методологічне обґрунтування прав природи. 5. Обґрунтування співіснування людини та інших живих істот. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Екологічна етика: тексти лекцій для студентів небіологічних спеціальностей : навчально-методичний посібник / С. В. Пасічник, Г. М. Лисенко, Б. Ю. Кедров, О. С. Вобленко. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. – 61 с. 2. Екологічна етика : навчальний посібник / В.С. Борейко , О.М. Шуміло, В.В. Шеховцов, О.О. Шуміло; за заг. ред. О.М.

<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p><i>Опрацювати теми (конспект):</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Біоетика як світогляд. 2. Принципи глобальної біоетики та нооетики. 3. Екологічна етика. 4. Співіснування людини та інших живих істот. <p>Скласти схему «Права природи»</p> <p>Терміни виконання: до завершення теоретичного навчання (тиждень).</p>	<p>Шуміла. – Харків : Право, 2015. – 304 с.</p> <p>3. Філософсько-світоглядні засади біоетики URL: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:aTJ66NKQqsUJ:www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/bioetica/kulinichenko.htm&cd=2&hl=ru&ct=clnk&gl=ua (дата звернення: 10.01.2023)</p> <p>4. Права природи URL: https://pidru4niki.com/84268/ekologiya/moralni_agenti_moralni_partneri (дата звернення: 11.01.2023)</p>
--	---

Тема № 9 Етико-правові аспекти початку та закінчення життя людини. Біоетичні, психологічні та духовні проблеми надання паліативної допомоги. Цінність людського життя у контексті біоетики та християнської етики.

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Семінарське заняття (1 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Етико-правові аспекти початку та закінчення життя людини. 2. Біоетичні, психологічні та духовні проблеми надання паліативної допомоги. 3. Цінність людського життя у контексті біоетики. 4. Християнська етика про цінність людського життя. <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p><i>Опрацювати теми (конспект):</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Етико-правові аспекти початку та закінчення життя людини. 2. Поняття «паліативна допомога». 3. Проблеми паліативної допомоги. 4. Людське життя як найвища цінність. <p>Зробити повідомлення (3 стор.) на тему «Паліативна допомога»</p> <p>Терміни виконання: до завершення теоретичного навчання (тиждень).</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Robin G. Christian Ethics: The Basics. – London; New York: Routledge, 2020. – 192 р. 2. Бендик М., Гнатів І., Огірко О. Християнська етика. – Львів, 2018. 3. Сіданіч І.Л. Християнська педагогіка. – Київ, 2018. 4. Терешкевич Г. Т. Основи біоетики та біобезпеки: підручник. Тернопіль: ТДМУ, 2018. 400 с. 5. Паліативна допомога URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%BA%D0%B4%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D0%B3%D0%B0 (дата звернення: 11.01.2023) 6. Етико-правові аспекти початку та закінчення життя людини. Біоетичні, психологічні та духовні проблеми надання паліативної допомоги. Цінність людського життя у контексті біоетики та християнської етики. Біоетична модель здоров'я URL: https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:4f1bhgzMSp4J:https://resource.odmu.edu.ua/chair/download/128620/edpkmP7uI6uMwqLoW1ziIw (дата звернення: 11.01.2023) 7. Паліативна допомога — що це таке? URL: https://socialdata.org.ua/paliativna-dopomoga-shho-ce/ (дата звернення: 11.01.2023)

Тема № 10 Цінності та принципи європейської біоетики. Впровадження принципів біоетики в медичну практику в Україні. Етичний кодекс українського лікаря. Взаємозв'язок

загальнолюдських цінностей, цінностей науки, моральних теорій, принципів біоетики у вирішенні моральних дилем практичної медицини. Біоетична модель здоров'я.

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Семінарське заняття (1 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Цінності та принципи європейської біоетики. 2. Етичний кодекс українського лікаря. 3. Довести взаємозв'язок загальнолюдських цінностей, цінностей науки, моральних теорій, принципів біоетики у вирішенні моральних дилем практичної медицини. 4. Біоетична модель здоров'я. <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p><i>Опрацювати теми (конспект):</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні засади європейської біоетики. 2. Шляхи впровадження принципів біоетики в медичну практику в Україні. 3. Біоетична модель здоров'я. <p>Підготувати доповідь (3 стор.) на тему «Біоетична модель здоров'я»</p> <p><i>Терміни виконання: до завершення теоретичного навчання (тиждень).</i></p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основи біоетики та біобезпеки : навчальний посібник для студентів закладів вищої медичної освіти / В. М. Бобирьов, В. М. Дворник, Т. О. Дев'яткіна та ін. - Вінниця : Нова Книга, 2020. - 243 с. 2. Білоконь С. В. Основи біоетики та біобезпеки: навчальний посібник / С. В. Білоконь – Одеса: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2017. – 155 с. 3. Біоетичні принципи та механізми регулювання медико-біологічних досліджень URL: http://protox.medved.kiev.ua/index.php/ua/categories/problems-articles/item/347-bioethical-principles-and-mechanisms-of-biomedical-research (дата звернення: 11.01.2023) 4. Етичний кодекс лікаря України URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001748-09#Text (дата звернення: 11.01.2023) 5. Моделі біоетики URL: https://pidru4niki.com/1992040137534/meditsina/_etiko-pravovi_zasadi_medichnoyi_farmatsevtichnoyi_diyalnosti (дата звернення: 11.01.2023)

Тема № 11 Етико-правові норми та вимоги при проведенні клінічних та доклінічних досліджень. Права учасників клінічних досліджень. Етико-правові аспекти роботи з експериментальними тваринами. Етичний кодекс вченого України.

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Семінарське заняття (1 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Етико-правові норми та вимоги при проведенні клінічних та доклінічних досліджень. 2. Права учасників клінічних досліджень. 3. Етико-правові аспекти роботи з експериментальними тваринами. 4. Етичний кодекс вченого України. <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p><i>Опрацювати теми (конспект):</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Види доклінічних та клінічних досліджень. 2. Права учасників клінічних досліджень. 3. Етико-правові проблеми роботи з експериментальними тваринами. <p>Повідомлення (3 стор.) на тему «Етико-правові аспекти роботи з експериментальними тваринами.»</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Білоконь С. В. Основи біоетики та біобезпеки: навчальний посібник / С. В. Білоконь – Одеса: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2017. – 155 с. 2. Етичний кодекс вченого України URL: https://www.znu.edu.ua/etychnyj-kodex-uchenogo-Ukrainy.pdf (дата звернення: 12.01.2023) 3. Біоетичні принципи та механізми регулювання медико-біологічних досліджень URL: http://protox.medved.kiev.ua/index.php/ua/categories/problems-articles/item/347-bioethical-principles-and-mechanisms-of-biomedical-research (дата звернення: 11.01.2023) 4. Етичні і правові основи здійснення біомедичних досліджень людини і тварин.

<p><i>Терміни виконання: до завершення теоретичного навчання (тижень).</i></p>	<p>Моральні принципи проведення експериментів на тваринах URL: https://tdmuv.com/kafedra/internal/deontologi/lectures_stud/uk/stomat/ptn/%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%20%D0%B1%D1%96%D0%BE%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8%20%D1%96%20%D0%B1%D1%96%D0%BE%D0%B5%D0%BA%D0%B8%20%D0%95%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D1%96%20%D1%96%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D0%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8.htm (дата звернення: 12.01.2023)</p>
--	---

Тема № 12 Біоетична експертиза наукових проектів. Комітети з етики: історія створення, методи організації, роль в етико-правовому регулюванні клінічних досліджень. Інформована згода на участь у клінічних дослідженнях як реалізація принципу поваги до автономії та гідності пацієнта. Структура та зміст «Форми інформованої згоди».

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Опрацювати теми (конспект):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Важливість біоетичної експертизи наукових проектів. 2. Комітети з етики. 3. Історія створення комітетів з етики. 4. Методи організації комітетів з етики. 5. Роль комітетів з етики в етико-правовому регулюванні клінічних досліджень. 6. Принцип поваги до автономії та гідності пацієнта. 7. Структура та зміст «Форми інформованої згоди». <p>Підготувати доповідь (3 стор.) на тему «Форми інформованої згоди»</p> <p><i>Терміни виконання: до завершення теоретичного навчання (тижень).</i></p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основи біоетики та біобезпеки : навчальний посібник для студентів закладів вищої медичної освіти / В. М. Бобирьов, В. М. Дворник, Т. О. Дев'яткіна та ін. - Вінниця : Нова Книга, 2020. - 243 с. 2. Білоконь С. В. Основи біоетики та біобезпеки: навчальний посібник / С. В. Білоконь – Одеса: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2017. – 155 с. 3. Медична етика: принцип поваги автономії пацієнта URL: https://osvita.ua/vnz/reports/culture/11216/ (дата звернення: 12.01.2023) 4. Етичні комітети: історія створення, основні напрямки та проблеми діяльності URL: http://um.co.ua/9/9-17/9-175301.html (дата звернення: 12.01.2023) 5. Форми вираження інформованої згоди URL: https://pidru4niki.com/12800528/pravo/formi_virazhennya_informovanoyi_zgodi (дата звернення: 12.01.2023)

6. Політика курсу

Студенти обов'язково відвідують навчальні заняття відповідно до розкладу занять.

Пропуски занять з поважних причин, що підтвердженні документально, можуть бути відпрацьовані протягом двох тижнів. Присутність на проміжному контролі – обов'язкова. У випадку відсутності за поважних причин – назначається додатковий час для складання модульної контрольної роботи («Положення про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ»).

Політика академічної доброчесності

Навчальна траєкторія повинна скеровуватись відповідно до «Кодексу академічної доброчесності ІДГУ». Списування студентів під час проведення модульної контрольної роботи є недопустимою та заслуговує негативної оцінки.

7. Проміжний і підсумковий контроль

Форма проміжного контролю

Модульна контрольна робота проводиться у формі комп’ютерного тестування (за допомогою сервісу MOODLE) та включає 30 тестових завдань різних рівнів складності.

Зразок модульної контрольної роботи

1. Хто вперше використав термін «біоетика»:
 - A) Володимир Вернадський;
 - B) Андре Хеллегерс;
 - B) Фріц Ягр.
2. Біоетика з перекладу означає:
 - A) βίος — людина, ἕθος — звичай;
 - B) βίος — життя, ἕθος — звичай;
 - B) βίος — життя, ἕθος — поведінка.

Критерій оцінювання результатів навчання

8.1. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Переведення підсумкового балу за 100-балльною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	
70-89	зараховано
51-69	
26-50	
1-25	не зараховано

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-балльну шкалу з ваговим коефіцієнтом 0,7	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерій оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову та додаткову літературу, вільно послуговується

	науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

8.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Презентація оздоровчої системи або заходу	5
Конспект тем для самостійного опрацювання	5
Реферат	5

Критеріями оцінювання індивідуальних завдань є знання фактів, явищ. Вірне, науково достовірне їх пояснення. Оволодіння науковими термінами, поняттями, законами, методами, правилами; вміння користуватися ними при поясненні нових фактів, розв'язуванні різних питань і виконанні практичних завдань. Максимальна ясність, точність викладу думки, вміння відстоювати свої погляди, захищати їх. Знання повинні мати практичну значимість.

8.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи.

Критерії оцінки успішності відповідають навчальній програмі й найбільш важливим вимогам до знань студентів: відповіді повинні бути повними, логічними, доказовими.

Максимальна кількість балів за відповідь на 1 питання складає 1 бал. Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу.

8.5. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю.

Викладач

М.С.Г.
(підпис)

Андрій Г.
(ПІБ)

Затверджено на засіданні кафедри технологічної освіти та природничих наук
протокол № 7 від «28» квітня 2024р.

Завідувач кафедри

М.У.
(підпис)

Жедярова О.В.
(ПІБ)